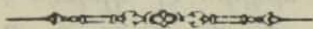

նիայի ամենահարուստ մասն են կազմում. շատ յայտի են իրենց հանքերով, ծաղկած արդիւնագործութեամբ, ինդուստրիայով: Քարածուխի հարուստ հանքերը ձեռք ձեռքի տուած մետաղների հանքերի և Հոննոս գետի հետ այս երկրները դարձրել են ինդուստրիայի հսկայական կենտրոններ, ուր աշխատում են միլիոնաւոր բանւորներ: Ամբողջ ճանապարհի վրայ, Հաննովերից մինչև Քէօլն տարածւում են անթիւ, անհամար գործարաններ իրենց բարձր ծխնկոյզներով և օդը մռայլացնող ծխով:

Գործարանների ցանցը աւելի խտանում է Դորտմունդ քաղաքի մօտերքը: Այս քաղաքը համարւում է ինդուստրիական շատ անուանի կենդրոն: Անցնելով ամենակարող կապիտալի նուաճած և չէն դարձրած այս երկրներով և հիանալով նրա շինարար ոյժի վրայ, հասնում ենք Քէօլն քաղաքը, որը Լայպցիգից մինչև այստեղ ամենահետաքրքիր կէտերից մէկն է:

(շարունակելի)

Հ. Մուսայէլեան

ԲՀԱԳԱՎԱԴԳԻՏԱ՝ ԿԱՄ ԵՐԱՆԵԼՈՒ ԵՐԳԸ.

Թ.

Կրիսեան Խօսեց.

Այժմ ես քեզ կը բացատրեմ իր ամբողջութեամբ և իր մասերով այն խորհրդաւոր գիտութիւնը, որը սովորելով դու կազատուես չարիքից:

Դա գիտութեան թագաւորն է. դա գաղանիքների թագաւորն է. դա գերագոյն սրբագործութիւնն է, ներհայեցողութեամբ ըմբռնելի, օրինական, գործադրութիւնը հաճոյական, անսպառ:

Նորա օրինականութեանը չհաւատացող մարդիկ, ինձ չեն հասնում և ենթարկւում են մահուան յեղափոխութեանց:

Ե՛ս կազմեցի այս ամբողջ տիեզերքը՝ անտեսանելի ձևով. իմ մէջ են պարունակւում բոլոր էակները. իսկ ես նոցա մէջ չեմ պարունակւում:

Բայց նաև էակները իմ մէջ չեն պարունակւում. տե՛ս Եօգայի գաղտնիքը. իմ հոգին էակների տաճիչն է, բայց առանց էակների մէջ պարունակուելու՝ էակների էութիւնն է:

Ինչպէս օգի մէջ պարունակւում է անդադար ամէն կողմ

մից փչող մի մեծ քամի, այնպէս էլ բոլոր էակները պարու-
նակուում են իմ մէջ. ըմբռնի՛ր այս:

Բոլոր էակները մտնում են իմ արարչականութեան մէջ
Կալպայի¹⁾ վերջը. նրանց նորից Կալպայի սկզբին արձակում
եմ ես:

Իմ արարչականութեան մէջ անշարժ, արձակում եմ
հետզհետէ էակներ ինչպէս ամբողջութիւնը առանց իրենց կամ-
քին, միայն իմ արարչական ուժով:

Եւ ինձ այս գործերը չեն կաշկանդում. ես դուրս եմ
նոցանից և իրենցից կախուած չեմ:

Իմ կարգադրութեամբ արարչականութիւնը ծնում է
շարժական և անշարժ իրերը. և այս պայմանով աշխարհը
դառնում է:

Արհամարհում են ինձ անդգամները՝ երբ մարդկային
մարմին եմ զգենում, իմ գերագոյն էութիւնը չճանաչելով՝
որ բոլոր արարածների հրամայողն է:

Զուր յոյսեր, զուր գործեր, զուր գիտութիւն, խելա-
ցնորներ. Ռա՛քշասաների և Ա՛սուրաների²⁾ խռովարար ուժի
տակ են:

Բայց մեծահոգի իմաստունները իմ աստուածային արար-
չականութեան հետեւում են, պաշտում են միայն իմ մասին
մտածելով, և ճանաչելով, ինձ իբր էակների անայլայլ սկզբ-
բունքը:

Անդադար օրհնաբանում են ինձ, մաքառելով ու հաս-
տատուն միակով իրենց ուխտի մէջ, պատում են ինձ, պաշ-
տելով և յաւիտենական Եօգայով ծառայելով:

Ուրիշներ գիտութեան զոհը զոհաբերելով՝ ինձ ծառա-
յում են՝ միութեանս ու պարզութեանս մէջ՝ երեսս դար-
ձրած ամենուրեք:

Ես պաշտումն եմ, ես զոհն եմ, ես մեռելոց պատա-
րազն եմ, ես իրկութեան բոյսն եմ, ես օրհներգն եմ, ես
օժումն եմ, ես կրակն եմ, ես մատաղն եմ:

Հայրն եմ ես այս աշխարհի, մայրը, ամուսինը, պապը:
Ես վարդապետութիւնն եմ, սրբագործութիւնը, սրբազան
Օ՛մը, Ռի՛գը, Սա՛ման և Եա՛ջուրը:

Ճանապարհը, պահապանը, տէրը, վկան, օթևանը, ապա-
ւէնը, բարեկամը, ծնունդը, ջնջումը, հանգիստը, գանձը,
անմահ սերմը:

1) Հաղարաւոր տարիների մի դարաշրջան.

2) Սատանաների տեսակներ.

եւ եւմ տաքացնում, ես եւմ անձըւք պահում և տեղում. անմահութիւնն ու մահը, էութիւնն ու անէութիւնն եւմ ես, ո՞վ Արջունա:

Վեղայաբէտները Սոման ¹⁾ ըմպելով, մեղքերից քաւում և զոհը մատուցած՝ ինձ են համարում երկնային ճանապարհը: Նոքա հառած ինքրա Աստուծոյ ընակաւորանը՝ ճաշակում են դրախտում անտուածային սնունդը:

Եւ երբ ճաշակել են այս ընդարձակ երկնային աշխարհից, արժանիքներն սպառած, մահկանացուները աշխարհն են դառնում: Եւ այսպէս երբ օրինադրքերին հետևող մարդիկ՝ երջանկութեան ցանկանալով՝ ենթարկւում են վերադարձների: Մարդիկ՝ որ առանց ուրիշ բանի վրայ մտածելու ծառայում են ինձ և մնում են միշտ ինձ միացած, Նօգայի երաժշտութիւնն են ստանում ինձանից:

Եւ նոքա՝ որ ուրիշ անտուածութիւնից պաշտելով զոհում են հաւատքով լցուած, նոքա ինձ էլ զոհում են՝ թէև հին օրէնքից դուրս:

Որովհետև բոլոր զոհերն էլ ես եւմ հաւաքում, ես եւմ ընդունում. բայց նոքա ինձ չեն ճանաչում իմ էութեամբս, կրկին ընկնում են նոքա:

Աստուածապաշտները գնում են Աստուածներին, նախնեաց պաշտողները գնում են նախնիքներին. զիւսպաշտները գնում են դեւերին. իսկ ինձ պաշտողները ինձ են դալիո: Երբ մէկը ինձ մի տերև, մի ծաղիկ, մի պտուղ կամ մի հեղուկ է՝ ընծայում իբր պաշտամունք, ես ընդունում եմ իբր սնունդ և բարեպաշտական ընծայաբերութիւն: Ինչ անում ես, ինչ ուտում ես, ինչ զոհում ես, ինչ տալիս ես, ինչ կրում ես, ո՞վ կռնալի որդի, նրանից արա՛ ինձ ընծայաբերութիւն:

Բարի թէ չար պտղով՝ գործերի կապանքից դու կաղատուելիս, և հոգիդ անձնուրաց կերպով միացած Նօգային, աղաւթ, կը դաս ինձ մօտ:

Նոյնն եւմ ես բոլոր էակները համար. ոչ ատելութիւն ունիմ, ոչ սէր. բայց ովքեր պաշտում են ինձ՝ նոքա իմ մէջն են և ես նոցա մէջ:

Նոյն իսկ ամէնից յանցաւորը երբ պաշտում է ինձ՝ առանց ուրիշին մատուցանելու իր պաշտամունքը, նա լաւ պիտի համարուի, որովհետև բարի ճանապարհն է բռնում:

1) Զոհի ժամանակ թաթանուած ըմպիլիրը՝ որ պատրաստուել է զանազան ծաղիկներից եւ այլն:

Նուստով նա հըր լինի արդար, և յաւելտենաւան հանդիսորը
 հըր գնայ: Ո՞վ Կուենտիլի որդի, խոստովանի՛ր թէ ինձ պաշտողը
 չի կորչել:

Որովհետեւ ինձ ապաստանողները, մինչև իսկ եթէ մեղքի
 մէջ յղացուած լինին, կանայք, վայսիաներ, նոյն իսկ սո՛ւտ-
 րաները, դնում են գերագոյն ճանապարհը:

Ո՞ւր մնաց սուրբ բաճակները և բարեպաշտ արքայա-
 կան իմաստունները: Այս կորնչական ու ցաւալից աշխար-
 հում զետեղուած, պաշտի՛ր ինձ:

Ի՛նձ յառիր միաբազ, ի՛նձ պաշտիր, ի՛նձ դո՛հիր և ի՛նձ
 պատուիր. և միայն ինձ տեսնելով ու ինձ միանալով, դու
 ի՛նձ հըր հասնիս:

Այստեղ վերջանում է Բիագավադգի՛սա՛յի իններորդ գլուխը,
 որի ահուհն է գլխութեանց քաղաւորի ու գաղսնիքների քաղաւորի
 եօգա:

Ժ.

Արիօնան խօսեց.

Լսի՛ր, ո՞վ մեծագօր, լսի՛ր իմ գերագոյն խօսքերս, որ ես
 քեզ ասելու եմ քո փրկութեան համար:

Ոչ աստուածների դասը և ոչ Մեծ Իմաստունները չեն
 իմանում իմ ծնունդը, որովհետեւ ես եմ աստուածների և
 բոլոր Մեծ Իմաստունների սկիզբը:

Ով ինձ անձինձ անսկիզբ գիտէ, և աշխարհի տէրը, նա ան-
 սխալ է մահկանացուների մէջ, և բոլոր մեղքերից քաւուած է:

Բանականութիւնը, գիտութիւնը, արագութիւնը, համ-
 բերութիւնը, ճշմարտութիւնը, սրբակեցութիւնը, խաղաղու-
 թիւնը, հաճոյքը, ցաւը, դոյացութիւնը, ջնջումը, երկիւղն ու
 ապահովութիւնը,

Քաղցրութիւնը, հոգու անդորրութիւնը, ուրախութիւնը,
 ճգնութիւնը, ողորմածութիւնը, փառքը, նախատինքը՝ էակ-
 ների էութիւններն են, որոնք ինձնից են բաշխուում:

Եօթը Մեծ Իմաստունները, չորս Պա՛ւրկանները և Մանու-
 նները իմ մէջ էացած և իմ մաքով են ծնուած, և նոցանից
 աշխարհի մէջ մարդիկ:

Ով իմ այս հարողութիւնը և եօգան գիտէ էապէս, նա
 անդրդուելի եօգայով հասկում է անտարաւոյս:

Ես եմ բոլորի սկիզբը, տեղերըն ինձնից է ծագել. այս-

պէս մտածելով պաշտում են ինձ իմաստունները՝ գերագոյն էութեան էակից:

Իմ լրայ մտածելով, իմ մասին հառաչելով, սովորեցնելով իրար, պատմելով ինձ անդադար, ուրախանում են և հրճւում:

Նոցա որ միշտ Եօգայով միացած, ընծայում են ինձ սիրոյ զոհը, տալիս եմ բանականութեան Եօգան, որով նոքա ինձ են հասնում:

Իմ ողորմածութեամբ և առանց իմ էութիւնից հեռանալու՝ ես նոցա միջից փարատում եմ տգիտութեան խաւարը գիտութեան լուսաւոր ջահով:

Արջունան խօսեց.

Դուք էք գերագոյն Բրահման, գերագոյն բնակարանը, գերագոյն սրբագործութիւնը, երկնային և յաւիտենական Ոգին, Սկընական աստուածութիւնը, անծին, տէր:

Քեզ խոստովանում են բոլոր իմաստունները, երկնային իմաստունն Նմրադա, Ասիտան, Դէվալան, Վիմսան. այժմ ինձ ես յայտնում քեզ:

Այս բոլորը որ դու ինձ խօսեցիր, ընդունում եմ իբր ճշմարտութիւն. որովհետեւ ոչ աստուածները և ոչ Դանաւանները չգիտեն թէ ի՛նչպէս դու տեսանելի ես դառնում:

Ինքդ միայն գիտես քեզ, ո՛վ մարդկանց վեհագոյնը, էակներէ՛ էակը, կենդանիների իշխան, աստուածների Աստուած, արարածների տէր:

Հաճի՛ր ինձ պատմել առանց ծածկելու այն երկնային առանձնայատկութիւնները, որոնցով դու պահում ես այս աշխարհները թափանցելով նոցա մէջ:

Ի՞նչպէս կարող եմ ճանաչել քեզ, ո՛վ Եօգի, մտքով միացած քեզ. քո ո՛ր էութիւններով դու ինձ մատչելի կը լինիս:

Պատմի՛ր ինձ երկար քո Եօգան և քո կարողութիւնը, ո՛վ մարդկանց յաղթական, քո խօսքերն իմ ականջիս անյագելի ամբրոսիա են:

Կրիեան խօսեց.

Արդ Քեզ պատմեմ երկնային առանձնայատկութիւններս համառօտակի. որովհետեւ չկայ սահման իմ անհունութեան:

Ես բոլոր կենդանի էակների մէջ գտնուող հոգին եմ. ես էակների սկիզբը, միջոցը և վերջն եմ:

Ա՛ղիտիւնների մէջ ես Վիշնուն եմ, Լուսաւոր մարմին-

ները մէջ լուսապայծառ Արեգակը. Մարտունների մէջ Մարի-
ճին եմ, Համաստեղութեանց մէջ Լուսինը:

Վէդանների մէջ Սաման եմ ես, աստուածների մէջ Վա-
սավան, զգայութեանց մէջ միտքը, էակների բանականու-
թիւնը:

Ռուդրանների մէջ Շանկարան եմ, եաքշանների և Ռաքշա-
սանների մէջ հարստութեանց իշխանը, Վասոճենների մէջ Պա-
վական եմ, լեռնագագաթների մէջ Մերուն:

Ես առաջին քահանայապետն եմ, գիտցի՛ր, ո՛վ Պրիթաջի
որդի, ես Վրհասպատին եմ. զօրապետների մէջ Սկանդան,
լճերի մէջ Ուլկիանն եմ:

Մեծ իմաստունների մէջ Բհրգուն եմ ես. բառերի մէջ
միակ անբաժանելին Ո՛մ, զոհաբերութեանց մէջ լուռ աղօթքն
եմ, լեռնաշղթաների մէջ հիմալայան:

Բոլոր ծառերի մէջ թզենին, Աստուածային իմաստուն-
ների մէջ Նանդան. երկնային երաժիշտների մէջ ձիտրա-
բաթան, սրբերի մէջ Կապիլա ճգնաւորը:

Նոթոյգների մէջ Ուճչայշրավան գիտցի՛ր ինձ՝ ծնած ամ-
բրոսիայից, Այրա՛վատան փղերի մէջ, մարդկանց մէջ իշխա-
նաւորը:

Զէնքերի մէջ կայծակն եմ, կռիւների մէջ կամագհոլին եմ.
Ես ծնիչ Կանդարպան եմ, օձերի մէջ վանսուկին եմ:

Անանտան եմ ես նադանների մէջ, Վարունան եմ ջրա-
յին կենդանիների մէջ, նախահայրերի մէջ Արիամանն եմ, դա-
տաւորների մէջ Եաման:

Պրահլադան եմ Դայտիանների մէջ, ժամանակն եմ չա-
փերի մէջ, գաղանների մէջ վաղբը, թռչունների մէջ վայ-
նատէյան:

Մաքրիչ բաների մէջ քամին եմ. Ռաման եմ պատերազ-
միկների մէջ. ձկների մէջ մակարան եմ. գետերի մէջ Գանգէսը:

Արարչութեան մէջ սկիզբն եմ, միջոցը և վերջը, ո՛վ Ար-
ջունա. գիտութեանց մէջ Գերագոյն Հոգու գիտութիւնը,
խօսողների համար ես խօսքն եմ:

Գրերի մէջ Այբն եմ. բաղադրեալ բառերի մէջ բարդու-
թիւնը. ես անսահման ժամանակն եմ. ես Արարիչն եմ ամե-
նատես:

Մահն եմ ամենակալ և կեանք ապագայ էակների. իգա-
կան բառերի մէջ փառքը, բախտ, պերճախօսութիւն, յիշո-
ղութիւն, սրամտութիւն, հաստատակամութիւն, համբերու-
թիւն:

Սամայի երգերի մէջ մեծ օրհներգն եմ. չափաբերու-

թեանց մէջ դաճատըին, ամիսներն մէջ մարդաշնորհան¹⁾ եղանակներն մէջ դարուներ:

Խաբեբաներն բախտն եմ եմ ես, նշանաւորներն շուքը, ես յաղթութիւնն եմ, խորհուրդն եմ, ճշմարտասէրներն ճշմարտութիւնն եմ:

Վրշնիկ որդոց մէջ Վանսուգէվան եմ. Պանդաւաներն մէջ ինքդ եմ. մենակեացներն մէջ Վյասան եմ, բանաստեղծներն մէջ Ուշանան:

Ճգնաւորներն ճգնութիւնն եմ ես, կարգապահութիւնն յաղթականներն, լուութիւնը գաղանիքներն մէջ, գիտութիւնը իմաստունների մէջ:

Ինչ բեղմնաւորութիւն կայ բոլոր էակների մէջ, այդ էս եմ, Ա՛րջունա. որովհետեւ առանց ինձ գոյութիւն չէ կարող ունենալ ո՛չ մի բան, շարժական թէ անշարժ:

Վերջ շունին իմ երկնային զօրութիւնները, ո՛վ Սըջունա, և ես քեզ պարզեցի մի ամենատկար մասն իմ կատարելութեանց:

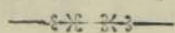
Ինչ որ կայ ընտիր, երջանիկ նաեւ զօրաւոր, դա ծագել է իմ կարողութեան մի նշոյլից:

Բայց ինչո՞ւ քեզ այս բովանդակ գիտութեամբ ծանուաբեռնել, ո՛վ Արջունա. երբ ես հանգչեցրի ամէն ինչ իմ անձիս մի մասնիկի վերայ, աշխարհը կազմուեց:

Այսեղ վերջանում է Բհագավադգիտա՛յի աստեղորդ գլուխը, որի անունն է Գերագոյնի Եօգան:

Նարունակեի

Թարգ. Հ. Աճառեան

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Տ ՈՒ

Ճեմարանի տեսուչ Տ. Բազրատ վարդապետը առաջարկել էր Սէքսանդր և Միքայէլ Աֆանասեւիչ Տարասովներին, ի յիշատակ իբանց հանգուցեալ ծնողաց և եղբայր Գարրիէի, Մայր Աթոռում մի չէնք կառուցանել, յատկապէս չեշտելով որ Ճեմարանում չկայ մատենադարանի, ֆիզիքական կարենետի, քիմիական լաբորատորիայի յատուկ չէնք, որ կարժենայ կահաւորութեամբ մօտ 40 հազար ռուբլի:

Ա. Մ. Աֆանասեւիչ Տարասովները ապրիլի 5-ին գրութեամբ յայտնում են Հ. Տեսչին իրանց սրտագին համաձայնութիւնը:

Շուտով կը կազմուի չինութեան ծրագիրն ու յատակագիծը և կը մատուցուի Տարասով եղբայրներին և այնուհետեւ Ամենապատիւ Կաթողիկոսական Տեղակալ Տէր Գէորգ Արքեպիսկոպոսի հաւանութեամբ և օրհնութեամբ կսկսուի չինութիւնը:

1) Գրիթէ համապատասխանում է Հին Հայոց մարդաց, հռովմէական Մայիս ամսին: